

KRAAIACHTIGEN

DE ZWARTE KRAAI (*Corvus corone corone*)

Uiterlijke kenmerken

Zwarte vogel van ongeveer 47 cm. met donkergrijze snavel en poten. In de vlucht staan de eerste 4 handpennen vrij ver uit elkaar. De kraai maakt een krassend, wat naargeestig geluid.

Voortplanting

Het nest van de kraai is kleiner dan van de ekster. Het zit meestal lager in een boom en dan tegen de stam of een dikke tak. Nadat het wijfje de 6 tot 8 blauwgroene gespikkelde eieren 19 dagen bebroed heeft, verschijnen de jongen. Zij blijven ongeveer een maand in het nest. Zij blijven nog enkele maanden in familieverband bijeen.

Biotoop en voedsel

Kraaien stellen weinig eisen aan hun leefomgeving. Zij zijn zowel in bossen als op het platteland te vinden. Zelfs in de dorpen verschijnen zij de laatste jaren. In de nabijheid van boerderijen met vee zijn de concentraties vaak groter. Zij maken daar gebruik van de kuilhopen gevuld met maïs.

Er is weinig wat zaden, vruchten, eieren en vlees betreft dat de kraai niet eet. Zij zijn te vinden op akkers en weilanden om insecten en maden te zoeken. Richten soms behoorlijk wat schade aan in boomgaarden. Schuimen de velden af op zoek naar eieren en jongen van bodembroeders. Schrikken er ook niet voor terug om dode dieren te eten. Zijn de schrik voor de jonge hazen, bij wie zij eerst de ogen uitpikken. Kortom, vooral in het open veld is er weinig veilig voor hen.

Verspreiding in Vlaanderen

Er zijn in Vlaanderen wellicht geen plaatsen te vinden waar er geen kraaien te zien zijn.

Een ondersoort de bonte kraai (*Corvus corone corvix*), leeft vooral in Schotland en Polen. Was enkele

tientallen jaren gelden hier in de winter vaak te zien. Nu nog slechts een enkele keer.

DE EKSTER (*Pica pica*)

Uiterlijke kenmerken

De ekster is op het eerste zicht een zwart witte vogel. Bij nader toezien blijkt dat sommige zwarte delen zoals de staart en de vleugels, een groenpaarse gloed hebben. De lengte van de vogel bedraagt ongeveer 45 cm. De helft daarvan bestaat uit de staart. De snavel en de poten zijn grijs. Beide geslachten zijn gelijk. Jonge eksters hebben nog niet de glanzende delen en een veel kortere staart.

De ekster maakt een nogal schetterend geluid. Zij staan bekend als “slimme” vogels.

Voortplanting

Het grote, koepelvormige nest, voorzien van een dakje, wordt vaak in februari al gebouwd. Meestal in de top van een hoge boom zoals een populier. Daarin worden 5 tot 8 blauwe eieren gelegd die door het vrouwtje 19 dagen bebroed worden. De jongen vliegen op een leeftijd van 4 weken en blijven tot september bij de ouders.

Ekster leven monogaam.

Biotoop en voedsel

De ekster is geen echte bosvogel. Hij houdt meer van halfopen landschap. Is vaak te vinden in de

omgeving van een boerderij. Zeker als daar wat hogere bomen staan waar hij zijn nest kan maken. Is de laatste decennia ook overal te vinden in dorpen en steden en langs wegen. Dat heeft meer dan waarschijnlijk te maken met aanbod van voedsel. Mensen laten veel voedsel achter en rijden op de wegen dieren dood. De opportunist ekster profiteert daar van.

Naast aas eet de ekster allerlei ongewervelden, maar in het voorjaar vooral eieren en jonge vogels. Hij speurt alle struiken en heggen af en is de schrik van de kleine vogelsoorten. Later in het jaar eet hij ook vruchten.

Predatoren

Het gebeurt soms dat eksters gepakt worden door de havik of de slechtvalk. Jonge eksters die nog niet goed kunnen vliegen worden nog wel eens het slachtoffer van katten. Hoewel de ekster vaak langs wegen foerageert, vallen er opvallend weinig verkeersslachtoffers.

Verspreiding in Vlaanderen

De ekster komt overal in Vlaanderen vrij veel voor. Dat wordt pas goed duidelijk als zij zich vanaf september gaan groeperen.

DE VLAAMSE GAAI (*Garrulus glandarius*)

Uiterlijke kenmerken

Wellicht is de gaai de mooiste van de 5 kraaiachtigen. Het bruinroze lichaam van 33 cm. wordt op de schouder gesierd door helblauwe veertjes. De staart, het uiteinde van de vleugels en een keelstreep zijn donkerbruin. De keel, een stukje vleugel en de stuit zijn wit. Heeft als kroon op het werk nog een gestreepte kuif. De vlucht is golvend zoals van spechten.

Zo mooi de vogel is, zo lelijk is zijn rauwe, doordringende roep. In een bos is hij meestal de eerste die daarmee waarschuwt als er gevaar dreigt.

Voortplanting

De Vlaamse gaai maakt een nogal slordig nest in een boom. Zij houden in het voorjaar een soort baltsvlucht. De 5 tot 7 eieren worden door het wijfje 14 dagen bebroed. De jongen, die door beide ouders verzorgd worden, zijn al vliegvlug na 3 weken. Zij blijven tot na de zomer in familieverband bijeen. Vlaamse gaaien leven monogaam.

Biotoop en voedsel.

Zo'n 30 jaar geleden stond de gaai nog vermeld in de vogelgidsen als een schuwe bosvogel. Hij heeft nog steeds een voorkeur voor bossen, maar is nu ook te vinden in parken in de bebouwde kom. Het blijft wel een vrij schuwe en vooral erg oplettende vogel.

De gaai eet blijkbaar graag eikels. Hij hamstert daar zelfs wintervoorraden van. Ook andere noten, zaden en vruchten dienen hem tot voedsel. Verder eet hij veel insecten, maden, wormen, enz.. Ook aas zal hij niet laten liggen. In het voorjaar is hij een geduchte rover van eieren en jongen van kleine vogels.

Predatoren

Net als de kauw, wordt de gaai soms gepredeerd door havik, slechtvalk en sperwer. Soms worden eieren of jongen ook het slachtoffer van boommarter of een eekhoorn.

Verspreiding in Vlaanderen

Was de Vlaamse gaai een halve eeuw geleden nog een tamelijk zeldzame vogel, dan is het nu een algemene verschijning geworden. Er zijn nog weinig bossen en parken in Vlaanderen waar niet één of meer koppels gaaien leven.

Sommige jaren komen er in de winter veel vogels uit het noorden bij.

DE KAUW (Corvus monedula)

Uiterlijke kenmerken

De kauw is een zwart vogeltje met een grijze kop en grijze poten en snavel. De borst en de buik zijn donkergrijs. Met 33 cm. lengte is hij een behoorlijk stuk kleiner dan de andere soorten. Zoals bij alle kraaiachtigen zijn de geslachten gelijk. Tijdens de vlucht zijn de donkere banden onder de vleugels goed te zien.

Het geluid is een helder “tsjek” dat van ver te horen is.

Voortplanting

Ook de kauw leeft bij voorkeur in kolonies. De nesten worden gemaakt in schoorstenen, holtes in bomen, oude gebouwen en kerktorens. Aan dat laatste dankt hij in sommige streken de naam kerkkraai. Het vrouwtje legt 3 tot 7 gevlekte eieren en broedt daar 18 dagen op. Tijdens het broeden wordt zij gevoerd door het mannetje. De jonge kauwen kunnen na een maand vliegen. Kauwen leven monogaam

Biotoop en voedsel

Tegenwoordig heeft bijna elk dorp een kolonie kauwen. Vaak zijn de bewoners daar niet zo blij mee omdat zij nogal wat overlast veroorzaken. Uitwerpselen en vooral verstopte schoorstenen. Een voorwaarde voor een kolonie is wel dat er voldoende akkers en vooral weilanden in de omgeving zijn.

De weilanden leveren niet alleen het nodige op aan ongewervelden, maar meestal horen er ook maïskuilen bij. Net als de kraai is de kauw daar niet vies van. Ook fruit staat op hun menu.

In de tijd dat zij jongen hebben, wordt door kauwen ook gezocht naar eieren en jonge vogels. Soms zijn er kauwen te zien op de rug van een schaap. Soms omdat zij wol voor hun nest nodig hebben, soms om de luizen van de schapen te zoeken.

Predatoren

Kauwen worden niet alleen het slachtoffer van de havik en de slechtvalk, maar soms ook van de sperwer. Verder hebben zij nog de katten te vrezen die soms jonge kauwen pakken. Ook de eerzame huisvader die zijn open haard ontsteekt, kan hen problemen bezorgen. Meestal is het omgekeerde het geval.

Verspreiding in Vlaanderen

De stand van de kauw is de laatste 30 jaar enorm toegenomen en lijkt nog toe te nemen. Er zijn nog maar

weinig dorpen in Vlaanderen die geen kolonie kauwen hebben.

De kauw behoort tot de beschermde kraaiachtigen.

DE ROEK (Corvus frugilegus)

Uiterlijke kenmerken

De roek is met een lengte van 46 cm. iets kleiner dan de kraai. Heeft ongeveer hetzelfde verenkleed, maar een opvallend verschil is de kale vlek rond de snavelbasis en de glans op de veren. De geslachten zijn gelijk.

Het geluid is veel hoger en helderder dan van de kraai. Als zij in hun kolonie samen zijn, is het een kakofonie van geluiden. Jongen lijken door het ontbreken van de kale vlek bij de snavel sterk op kraaien.

Voortplanting

Omdat roeken een kolonie vormen, hebben zij meerder bomen nodig om hun nesten te maken. Toch zijn er soms 10 nesten in één boom te zien. Het nest lijkt op dat van de kraai, maar wordt in de top van een boom gemaakt. De nesten worden vroeg in het voorjaar gebouwd. De broedtijd van het wijfje op de 3 tot 5 blauwgroene eieren met stipjes, duurt 19 dagen. De ouders vervoeren het voedsel voor de jongen in een keelzak. De jongen vliegen uit na een maand. Roeken leven monogaam.

Biotoop en voedsel

Omdat roeken enkele bomen nodig hebben, zijn zij vaak te vinden in parken. Het zijn echte vogels van het platteland. Vaak zijn zij te zien als zij met enkele tientallen foerageren op weiland of op akkers.

Hoewel zij een ei niet versmaden, zullen zij er niet echt naar zoeken. Zij eten graag zaden waardoor er soms schade aan landbouwgewassen ontstaat. Het hoofdvoedsel bestaat uit allerlei insecten, wormen en slakken.

Predatoren

In sommige streken vallen zij wel eens ten prooi aan de havik en de slechtvalk. Verder hebben zij weinig te vrezen. Ook de jonge roeken zijn door hun verblijf in een kolonie betrekkelijk veilig voor predatoren. Het grootste gevaar voor de vogels is meestal landbouwgif dat met het voedsel opgenomen wordt. Ook in strenge winters kunnen zij het moeilijk krijgen.

Verspreiding in Vlaanderen

Het aantal roeken in Vlaanderen is behoorlijk hoog. Dat valt niet zo op omdat zij geconcentreerd zijn in kolonies van enkele honderden vogels.

De roek is geen schadelijke vogel en behoort tot de beschermde kraaiachtigen.

DE RAAF (Corvus corax)

Uiterlijke kenmerken

Met een lengte van ongeveer 64 cm. is de raaf de grootste Europese zangvogel. Hij is volledig zwart met een blauwe tot groene glans over de veren. Bij de raaf zijn beide geslachten gelijk. Hij is van de zwarte kraai te onderscheiden door de afmetingen, de zware kop, het geluid en de tragere vleugelslag die onderbroken wordt door glijvluchten.

Hoewel het aan zijn kruk-kruk geluid niet te horen is, hoort hij wel degelijk tot de orde van de zangvogels.

Voortplanting

De monogaam levende raaf bouwt in onze streken zijn nest in een boom. Op andere plaatsen is dat vaak in rotsspleten. Reeds in maart worden de 4 tot 6 groenblauwe eieren met bruine vlekken gelegd. Het broeden gebeurt door het vrouwtje dat door het mannetje van voedsel wordt voorzien. De jongen blijven in het nest tot zij 5 tot 6 weken oud zijn. Zij hebben een donkerbruine kleur.

Biotoop en voedsel

De raaf is een vogel van een gevarieerd landschap. Bergen, bossen met heidevelden, of afwisselend

landbouwgebied. Belangrijk is dat er weinig menselijke verstoring is.

Wat het voedsel betreft, is de raaf verre van kieskeurig. Aas, insecten, amfibieën, eieren, vogels zoogdieren, zaden en vruchten, het kan hem allemaal dienen. Met zijn grote sterke snavel is hij zelfs in staat om een zoogdier tot de grootte van een haas te doden.

Predatoren

Bij ons heeft de raaf nauwelijks iets te duchten van predatoren. De bedreiging voor hem komt dan ook zowat uitsluitend van de mens. Het eten van vergiftigde dieren en vervolging is eeuwen zijn deel geweest.

Verspreiding in Vlaanderen

Tot in de 19° eeuw kwam de raaf hier in beperkte mate voor. In de eerste helft van de 20° eeuw is hij uit België verdwenen. Na de herintroductie van enkele decennia geleden, zijn er weer een paar tientallen broedparen. Het is niet te verwachten dat er ooit grote aantallen van zullen komen.

De raaf behoort tot de beschermde kraaiachtigen.